ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ

ਬਨਾਮ

ਅਮਿਤ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2023 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1360)

24 ਫਰਵਰੀ, 2023

[ਐਮ. ਆਰ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸੀ.ਟੀ. ਰਵੀਕੁਮਾਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਐਕਟ, 2013 – ਧਾਰਾ 24(2) – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੂਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ/ ਧਾਰਾ 24(2) - ਇਹ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖਾਸ ਕੇਸ ਸੀ ਕੁਲੈਕਟਰ (ਐੱਲ.ਏ.ਸੀ.) ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ 3 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 17/1/1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਬਿਲਟਅੱਪ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਆਯੋਜਿਤ: - ਅਸਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਲੈਣ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਾਰਵਾਈ ਡਰਾਇੰਗ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1, ਡਰਾਇੰਗ ਦੁਆਰਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਪੰਚਨਾਮਾ/ਕਬਜੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਾਲਣਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ 3 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਸਰਕਾਰ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ 24(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਐਕਵਾਇਰ - ਰੋਕੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894।

ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 129 : [2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1
ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।
ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (2014) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 183 : [2014]
1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 783 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 783	ਪੈਰਾ 2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
[2020] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1	ਪੈਰਾ 3 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1360 2023 ਦੇ.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 25.07.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2016 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5061 ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਲੀ ਦਾ।

ਨਿਤਿਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਈਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਅੰਕਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਰਿਸ਼ੀਬਾ ਪਾਂਡੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਜੂ ਜੇਟਲੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਜੀਤਾਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।
ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ
ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1. ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਸੀ) ਨੰਬਰ 5061 ਆਫ 2016, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 10/20/2/1 (2-00) ਅਤੇ 21/1 (1-18) ਵਿੱਚ 3 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 18 ਬਿਸਵੇ। ਅਤੇ 17/1 (1-9) ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰ. ਵਿੱਚ 1 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 9 ਬਿਸਵੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ। 17/1/1 (2-01) ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 04/2008-09 ਮਿਤੀ 31.10.2008 ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਿਰਪੱਖ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਦੇ ਕਾਰਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਐਕਟ, 2013 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ, 2013" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

2. ਹਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਲਏਸੀ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਸੀ LAC ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ/ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 17/1/1 ਮਿੰਟ (1-18), 10/20/2/1 (2-0), 21/1 (1-18) ਸੀ. 29.01.2010 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਲਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਾਕੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 17/1/1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 3 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਣਾਇਆ-ਅੱਪ. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਣੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ. ਹਰਕਚੰਦ ਮਿਸਰੀਮਲ ਸੋਲੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2014) 3 SCC 183, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ/ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਐਕਵਾਇਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 10/20/2/1 (2-00) ਅਤੇ 21/1 (1-18) ਅਤੇ 17/1 (1-9) ਵਿੱਚ 3 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 18 ਬਿਸਵੇ ਅਤੇ 1 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 9 ਬਿਸਵੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਸਰਾ ਨੰ. 17/1/1 (2-01) ਵਿਚ ਲੇਪਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2)।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਅਮਿਤ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.]

3. ਮੂਲ ਰਿੱਟ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ. ਮਨੋਹਰਲਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (2020) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 129 ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣਾ ਪੰਚਨਾਮਾ/ਕਬਜ਼ਾ ਖਿੱਚ ਕੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ 3 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 17/1/1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੀ. ਬਿਲਟ-ਅੱਪ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ 29.01.2010 ਨੂੰ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮੁੱਚੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਡੀਮਡ ਲੈਪਸ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4. ਇੰਦੌਰ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 366, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ:-

"366. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ:

366.1. ਧਾਰਾ 24(1)(ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਵਾਰਡ 1-1-2014 ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 2013 ਐਕਟ, ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

366.2. ਜੇਕਰ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿੰਡੋ ਪੀਰੀਅਡ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ, ਫਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ 1894 ਦੇ ਅਧੀਨ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

366.3. ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(2) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ “ਜਾਂ” ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ "ਨਾ" ਜਾਂ "ਅਤੇ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ 2013 ਐਕਟ ਦੇ 24(2) ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭੁੱਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

366.4. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ "ਭੁਗਤਾਨ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੈਰ-ਜਮ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਲਾਭਾਰਥੀ (ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ) 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ) ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ" ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

366.5 ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 31 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਕਮ ਦੀ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਮੰਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

366.6. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 (1) ਦਾ ਹਿੱਸਾ(ਬੀ).

366.7. 1894 ਦੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਢੰਗ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਰਿਪੋਰਟ/ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ 1894 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ 'ਤੇ ਅਵਾਰਡ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

366.8. 2013 ਐਕਟ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮੀ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 24 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ ਬਨਾਮ ਅਮਿਤ ਜੈਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.]

1-1-2014 ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਲੰਬਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

366.9. 2013 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24 (2) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 24 2013 ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. 1-1-2014 ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਸਮਾਂਬੱਧ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

5. ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੱਥ 'ਤੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ 3 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 17/1/1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਟ-ਅੱਪ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੱਲੋਂ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ 29.01.2010 ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ, ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 24(2) ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ, 2013। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਥਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।
ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਵੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

(ਸਹਾਇਕ: ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਅਤੇ ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਰਾਂਗ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE